

עפ"ג 43631/10/14 - מדינת ישראל נגד נטליה רובין

בית המשפט המחוזי בחיפה

20 נובמבר 2014

עפ"ג 43631-10-14 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ' רובין
עפ"ג 34634-10-14 רובין נ' פרקליטות מחוז חיפה - פלילי
בפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים

בטינה טאובר

מדינת ישראל

המשיבה

המערכת שכנגד

נגד

נטליה רובין

המערכת

המשיבה שכנגד

פסק דין

השופט א' אליקים:

מבוא והשאלות שבמחלוקת

בפנינו שני ערעורים, שהדיון בהם אוחד, ערעורים על גזר דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופט טורס) שניתן במסגרת ת"פ 62531-12-13, (להלן-בית משפט קמא).

עפ"ג 34634-10-14 הוא ערעורה של נטליה רובין, הנאשמת בפני בית משפט קמא (תכונה להלן-רובין) וע"פ 43631-10-14 הוא ערעורה של המדינה (להלן-המדינה).

רובין הודתה בכל העבירות שיוחסו לה בכתב האישום, עבירות של גניבה בידי עובד-עבירות לפי סעיף 391 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן- החוק), קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות- עבירות לפי סעיף 416 סיפא לחוק, זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, עבירות לפי סעיף 418 סיפא+420 לחוק ושימוש במסמך מזויף, עבירות לפי סעיף 420 לחוק.

בית משפט קמא הטיל על רובין עונש של 9 חודשי מאסר בפועל (שתחילת ביצועו עוכב עד להכרעה בערעור), 6 חודשי מאסר על תנאי, קנס בשיעור של 15,000 ש"ח או 50 ימי מאסר תמורתו אותו עליה לשלם ב-15 תשלומים החל מיום 1.1.2015 ופיצוי למתלונן בשיעור של 160,000 ש"ח, אותו עליה לשלם עד 1.1.2015.

רובין מבקשת להעמיד את תקופת המאסר על 6 חודשים ולאפשר לבצע את עונש המאסר בדרך של עבודות שירות וזאת משיקולי שיקום, בהתאם להמלצת שירות המבחן (שהמליץ על מבחן וביצוע עבודות של"צ) ובהתחשב בבתה בת ה-12, בנוסף מאחר ורובין נמצאת בהליכי פשיטת רגל, עובדה המונעת ממנה להגיע להסדר תשלומים נפרד עם המתלונן, היא מבקשת לקבוע כי הפיצוי ישולם בתשלומים רבים לאחר ריצוי מאסרה ולבטל את המאסר חלף הקנס בשל אי יכולתה לעמוד בתשלומים במועדים שקבע בית משפט קמא.

המדינה טוענת כי מתחם הענישה במקרה זה צריך לעמוד על תקופה של 12 עד 24 חודשי מאסר בפועל ולכן צריך להטיל על רובין עונש מאסר בפועל לתקופה ארוכה באופן ניכר מכפי שהטיל עליה בית המשפט קמא.

עיקרי גזר הדין

בין החודשים 04/2012 ל- 01/2013, עבדה רובין כפקידה במשרד למתן שרותי תיירות אשר בבעלותו של המתלונן. במהלך תקופה זו, גנבה 135 שיקים ממעבידה, זיפה את פרטיהם וקבלה תמורתם מזומנים או מוצרים בסכום כולל של 138,549 ₪. ב-4 מקרים עשתה שימוש בכרטיס אשראי של המתלונן לתשלום חשבונותיה השונים בסכום כולל של 3,717 ש"ח.

בית משפט קמא לאחר ניתוח טענות הצדדים, המלצת שירות המבחן, פסקי דין שונים ותיקון 113 לחוק קבע כי יש לראות בכל המעשים מסכת אחת, העמיד את מתחם הענישה ההולם על מאסר הנע בין 6 חודשים ועד 20 חודשים בצירוף קנס משמעותי ופיצוי.

קביעת מתחם הענישה התבססה על המספר הרב של המקרים המצביע על התנהגות עבריינית מתוכננת לאורך זמן רב ולא על מעידה חד פעמית, על הפגיעה המשמעותית באמון ובחובת הנאמנות הקיימת בין מעביד לעובדו ועל ההשפעה ההרסנית שהייתה לגניבה על אמינותו של בית העסק בקרב הלקוחות.

בעת קביעת העונש המתאים כאמור לעיל, לקח בית משפט קמא בחשבון את הודאתה בהזדמנות הראשונה של רובין, עברה הפלילי הנקי, והתסקיר החיובי המצביע על נכונותה להשתקם. לחובתה זקף את העובדה כי כספי הגזילה לא הושבו למתלונן, (בית משפט קמא לא התייחס למשמעות היותה בהליכי פשיטת רגל, משמעות שלא ניתן לה ביטוי בטיעוני בא כוחה של רובין באותה עת בטיעוניו).

תמצית טיעוני הצדדים בפנינו

1. בא כוחה של רובין, בהסתמך על פסקי דין שונים, טען כי בית משפט קמא לא טעה בעת קביעת גבולות מתחם העונש ההולם, לטענתו את הרף התחתון ניתן לבצע בעבודות שירות, קביעה שתהיה תואמת את המלצת שירות המבחן באשר לשיקומה של רובין, ובכלל זה התחשבות בנסיבות חייה ובבתה בת ה-12. לטענתו הסיבה בגינה בית משפט קמא בחר בדרך של מאסר בפועל, היא בשל אי השבת כספי הגזילה, תוך התעלמות מהעובדה כי בשל היותה בהליכי פשיטת רגל, היא אינה יכולה לפצות ישירות את המתלונן בשל איסור העדפת

נושים. עוד הבהיר כי אי תשלום הפיצוי במועד מסיבות אלו, ובשל סדרי העדיפות שבין פיצוי לקנס, יביא להוספת 50 ימי המאסר שנקבעו כחלף הקנס לתקופת מאסרה בפועל.

2. באת כוח המדינה שמה דגש על חומרת המעשים הנלמדת מהיקף הגניבה והמרמה והפנתה למדיניות הענישה בתיקים עם היבט כלכלי וגניבה ממעביד כפי שנקבעה בפסקי דין שונים, לטענתה במקרה זה בשל ריבוי העבירות, יש להחמיר עם רובין שהעונש שהוטל עליה תואם עבירה אחת בלבד ואינו מתיישב עם מתחם שצריך לעמוד בין 12 ל-24 חודשי מאסר.

דין

3. אקדים ואזכיר את הכלל ככל שמדובר בדין בערעור פלילי:

"כידוע, ההלכה לפיה התערבותה של ערכאת הערעור בעונש שנקבע בערכאה הדיונית תהיה מצומצמת למצבים חריגים בהם נמצאה סטייה מהותית ממדיניות הענישה הראויה, או בהתקיים נסיבות מיוחדות, עומדת על מכונה גם לאחר חקיקת תיקון 113 לחוק העונשין (ראה למשל: ע"פ 1846/13 עמאש נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (1.12.2013)). כפי שפסק בית משפט זה לא פעם, גם במצבים בהם נפלו שגיאות ביישומן של תיקון 113, לא מתחייבת בהכרח התערבות בעונש שנקבעה הערכאה הדיונית, ויש לבחון את התוצאה אליה הגיע בית המשפט לגופה" ע"פ 6362/13, 1637/13, 7160/13 גולן נגד מדינת ישראל (15.7.2014).

וככל שמדובר בערעורה של המדינה אפנה לקביעה כי כלל אי ההתערבות "נכון ביתר שאת לגבי ערעור המדינה על קולת העונש ולו מן הטעם שערכאת הערעור אינה נוטה למצות את הדין עם הנאשם", ע"פ 4038/14 מדינת ישראל נגד אבו עאבד (15.7.2014).

4. לאחר בחינת טענות הצדדים איני סבור כי קיימת במקרה זה חריגה לקולה או לחומרה המצדיקה התערבות של ערכאת הערעור, חשוב לזכור כי מדובר בעבירות גניבה ע"י עובד, מרמה וזיוף בהיקף נרחב, אך מנגד חשוב לראות כי רובין הודתה מיד בכל עובדותיו של כתב האישום, (ללא תיקונו וללא הסדר טיעון), תסקיר שירות המבחן מצביע על כוונותיה לחזור לדרך הישר וכפי שציין בא כוחה בפנינו, היא מוכנה, למרות קשייה הכלכליים, לפצות את המתלונן בהתאם ליכולותיה ובמסגרת החוק.

תוצאה הענישה הכוללת כמתואר בגזר הדין אינה מצדיקה התערבות במרכיב כל שהוא ממרכיבי גזר הדין.

5. באשר לבקשת הסנגור להתערב במועדי תשלום הפיצוי או בחלף המאסר, אקדים ואבהיר כי המתלונן לא זומן לדין, (הסנגור אמנם הזכיר את שמו כמשיב בכותרת הערעור, אך ללא פרטי כתובת לזימונו ולכן הוא לא זומן כאמור), אך מאחר ואין לדעתי מקום להתערב במרכיבי הפיצוי, אין משמעות לפגם זה.

6. הסוגיה שהוצגה ע"י הסנגור לפיה נקלעה רובין למצב שאינו תואם את הענישה הראויה, בשל

העדפת פיצוי על קנס לענין סדר התשלומים ומניעת תשלום הפיצוי בשל הליכי פשיטת הרגל, מקומה להיות מוכרעת בגדרי הליכי פשיטת הרגל ולא במסגרת ההליך הפלילי. הקביעה כי יש לפצות את המתלונן, בסכום שנקבע ובמועד התשלום היא קביעה שאין להתערב בה.

7. על רובין להעזר בהוראות חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, תשנ"ה-1995, החל גם על הקנס וגם על הפיצוי ומאפשר למנהל המרכז כאמור בסעיף 5ב "לפרוס או לדחות את תשלומו של חוב, אם שוכנע כי היו סיבות סבירות לאי תשלום החוב".

סיכום

8. לאור האמור לעיל אמליץ לחברי לדחות את שני הערעורים.

השופט ר' שפירא, סגן נשיא [אב"ד]:

אני מסכים לתוצאה אליה הגיע חברי, השופט אליקים. אציין כי לטעמי נוטה העונש שנגזר לקולא. עם זאת, ובהתאם לכללים שהותוו בפסיקה ענפה, התערבותה של ערכאת הערעור מצומצמת " רק במקרים חריגים של סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה, או כאשר נפלה בגזר הדין טעות מהותית הבולטת על פניה..." [ע"פ 8668/11 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם באר"ש, 11.10.2012)] או במקרים חריגים של סטייה ברורה וקיצונית ממדיניות ענישה ראויה [ע"פ 3265/12 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם באר"ש, 20.9.2012)]. במקרה שבפנינו לא ניתן לומר כי העונש שנגזר חורג בצורה ברורה וקיצונית ממדיניות הענישה הראויה. מכאן, שאין זה המקום להתערב בו.

בכל הנוגע לבעייתיות המתעוררת עקב היותה של הגב' רובין בהליכי פשיטת רגל אין לי אלא להצטרף לחברי. אוסיף כי מילכוד זה של חיובי נאשם בתשלומי קנסות ופיצויים כאשר הוא נתון בהליכי פשיטת רגל מגיע לפתחם של בתי המשפט מעת לעת. ראוי שהמחוקק ייתן דעתו למצבים אלו.

השופט ב' טאובר:

1. אף אני מסכימה לתוצאה אליה הגיע חברי כב' השופט אליקים, אשר ראה לדחות הן את ערעורה של המערערת והן את ערעור המדינה על העונש שנגזר על המערערת על ידי בית משפט קמא.

2. סוגית הקנס והפיצוי שנפסק על ידי בית המשפט בהליך פלילי מעוררת קשיים מקום שהנאשם מצוי בהליך של פשיטת רגל הן במצב בו ניתן גזר הדין עובר למתן צו הכינוס והן בנסיבות בהן צו הכינוס ניתן טרם מתן גזר הדין הפלילי.

בית המשפט העליון ברע"פ 1296/11 טוביאנה נגד מדינת ישראל (17.04.11), דן בנסיבות בהן הקנס נגזר בטרם ניתן צו הכינוס, ומכאן שהינו חוב בר תביעה בהליך פשיטת הרגל. כבוד השופט רובינשטיין בפסק דינו

הבהיר, כי בנסיבות אלה בהן החיוב בתשלום הקנס או הפיצוי נגזר על הנאשם לפני מתן צו הכינוס, הרי ממועד מתן צו הכינוס יהיה הנאשם מנוע מלשלם את הקנס או הפיצוי שנגזר עליו בהליך הפלילי, שכן יהיה בכך משום העדפת נושים. בנסיבות אלה, יוכלו המתלונן והמדינה להגיש תביעת חוב, ויהיו זכאים לדיבידנד ככל נושה אחר של החייב. מכוח הוראת סעיף 69(א)(1) לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש] התש"מ-1980 (להלן: "**פקודת פשיטת הרגל**") ומשהמדובר בחוב "המגיע למדינה בשל קנס" לא יחול צו הפטר ככל שיינתן, ביחס לקנס והמדינה תהא רשאית לגבות את מלוא החוב גם לאחר שיינתן לנאשם צו הפטר חלוט.

3. בנסיבות ענייננו עולה כי צו הכינוס במסגרת הליך פשיטת הרגל, המתנהל בעניינה של המערערת ניתן עוד בטרם נגזר עונשה של המערערת, לרבות רכיב הקנס והפיצוי. מכאן, שהן הקנס והן הפיצוי שנגזר על המערערת אינם בבחינת חוב בר תביעה במסגרת הליך פשיטת הרגל. פועל יוצא מכך, כי המערערת אינה יכולה לחסות תחת ההגנות המוקנות לחייב על ידי פקודת פשיטת הרגל ולא תהא מניעה מלפעול כנגד המערערת ביחס לקנס שהוטל עליה לאחר מתן צו הכינוס.

4. הלכה ידועה היא, כי אין מניעה מלנקוט בהליכים פליליים נגד חייב לאחר שניתן צו כינוס, והוא הדין בהליכים אחרים בעלי אופי עונשי. ראה: שלמה לוין, אשר גרוניס, **פשיטת רגל** (מהדורה שלשית) 2010, 120. ואולם, לצד הקנס שנגזר על המערערת נגזר על המערערת במסגרת ההליך הפלילי אף פיצוי כספי למתלונן ואשר מכוח הוראת סעיף 77(ג) לחוק העונשין, כל סכום שישולם על ידי המערערת יזקף תחילה לתשלום הפיצוי. כל זאת, שעה שעם מתן צו הכינוס, יתר ההליכים המתנהלים כנגד חייב מעוכבים מכוח הוראת סעיף 20 לפקודת פשיטת הרגל הקובעת בין היתר כי "**לא יפתח שום נושה בתובענה או בהליכים משפטיים אחרים, אלא ברשות בית המשפט ובתנאים שיראה לפתוח**".

5. יתרה מכך, לא ניתן להתעלם מן העובדה כי כל עוד מצויה המערערת במסגרת הליך פשיטת הרגל, עליה להעמיד תחילה את מלוא רכושה ונכסיה לטובת הליך פשיטת הרגל, וממילא, ולאחר הכרזתה כפושטת רגל, כל נכסיה ורכושה מוקנים לנאמן בהליך פשיטת הרגל ובאופן שהיא מנועה מלשלם את הקנס והפיצוי שנגזרו עליה ממקורותיה היא. ואכן בית המשפט העליון בע"א 11141/08 **יונה נ' מדינת ישראל** (17.07.11) עת שקיבל את ערעור המערער, שהורשע לפי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות שונות אותן ביצע, בהיותו מנכ"ל של חברת הבניה חפציבה, והפחית את גובה הפיצוי לרוכשי הדירות, שהושת על המערער במחצית, בהתאם למוסכם בהסדר הטיעון ציין בין היתר:

"צורך זה נבחן גם לאור העובדה שהמערער הוכרז כפושט רגל באופן שהדרך היחידה להשגת כספים מחוץ לקופת פשיטת הרגל הייתה לקבל הסכמה של קרוביו של המערער להמציא כספים ממקורות חיצוניים. המדינה מצהירה כי עשתה את הנדרש כדי להבטיח כי הכספים לא יגרעו מקופת הכינוס וכי לא יאה בהם כדי לקיים העדפה אסורה של נושים. יתרה מכך, המדינה השתכנעה כי אין ביכולתו של המערער להשיג סכום גבוה יותר, מאחרים, ועל כן עתרה לבית המשפט בבקשה לחייב את המערער בפיצוי בסך ארבעה מיליון ₪ ובלבד שהסכום יגויס באופן מידי וישולם עוד בטרם החתימה על עסקת הטיעון. מקובלת עלינו הצהרת המדינה כי עמידה על קביעת פיצוי גבוה יותר

הייתה עשויה לאיין את ההסדר כולו, מה שהיה גורם, בסופו של דבר, שהסיכוי להשגת פיצוי מידי לנפגעי העבירה היה נמוך ביותר, אם בכלל. עמדה זו מסתברת בנסיבות העניין בהתחשב, בין השאר, בעובדה, כי המערער הוכרז כפושט רגל".

6. בסיטואציה זו, שאין מניעה, מכוח דיני פשיטת הרגל, כי יינקטו כנגד המערערת ההליכים ביחס לקנס שהושת עליה לאחר מתן צו הכינוס, ומשאין המערערת חוסה לגבי הקנס שנגזר לאחר מתן צו הכינוס תחת הליכי פשיטת הרגל, ומאידיך היא אינה רשאית לשלם את הקנס והפיצוי כל עוד הליך פשיטת הרגל הינו בתוקף, עומדת למערערת אך האפשרות לפנות למנהל המרכז לגביית קנסות, בהתאם לסעיף 5(ב) לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות תשנ"ה-1995 אשר ידון לפי שיקול דעתו בבקשת המערערת לפריסה ו/או דחייה של תשלומו של החוב.

7. מכל מקום, מצטרפת אני לעמדתו של חברי, סגן הנשיא שפירא, לפיה ראוי כי המחוקק ייתן דעתו לסיטואציות אלה, המתעוררות לא פעם עת שנגזר על נאשמים המצויים בהליך פשיטת רגל חיוב לתשלום קנס או פיצויים.

לאור האמור לעיל אנו מורים על דחיית שני הערעורים, ומפנים את תשומת לב המנהל על המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, לאמור בפסק הדין, למקרה בו תוגש בפניו בקשה לדחות את מועדי תשלום הקנס או הפיצוי עד לאחר סיום הליכי פשיטת הרגל.

המערערת בעפ"ג 34634-10-14, נטליה רובין, תתייצב למאסרה בבית סוהר נווה תרצה, ביום 30.11.14 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותה תעודת זהות או דרכון. עליה לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתן היום, כ"ז חשוון תשע"ה, 20 נובמבר 2014, במעמד הצדדים ובאי כוחם.